

vertaalfouten in The Artist's Way

Het belangrijke boek The Artist's Way van Julia Cameron wordt in Nederland uitgebracht door uitgeverij Indigo, een imprint van Christoffor, een uitgeverij die ik gezien hun fonds vrij hoog heb zitten. Of moet ik zeggen: hád zitten? Want de vertaling van The Artist's Way is abominabel. Niet alleen kent de vertaler diverse Amerikaanse uitdrukkingen niet, ze ontbeert ook taalgevoel en gevoel voor de boodschap van het boek.

Omdat kunstenaars die het Engels niet goed machtig zijn het toch moeten doen met de vertaling, heb ik besloten een overzicht van de belangrijkste vertaalfouten te maken. De paginanummering is die van de tweede druk van de Nederlandse uitgave uit 2003. Ik geef steeds eerst het Engelse origineel (er staat bij "citaat" als het een van de vele inspirerende citaten uit de marge betreft), dan de foutieve vertaling, dan de juiste vertaling.

In de achtste druk zijn de meeste fouten verbeterd, vanaf de negende druk staat mijn naam in het colofon.

INLEIDING

p9 – citaat: The primary imagination I hold to be the Living Power. (Samuel Taylor Coleridge)

niet: De Kracht tot Leven is voor mij de voornaamste verbeeldingskracht.

wel: Volgens mij is verbeeldingskracht dé Levenskracht.

p12 – citaat: In the brush doing what is is doing, it will stumble on what one couldn't do by oneself. (Robert Motherwell)

niet: In de penseelvoering doet het wat het doet en stuit het op dat wat het niet in z'n eentje zou kunnen doen.

wel: Terwijl het penseel doet wat het doet, stuit het op datgene wat je in je eentje niet zou kunnen.

p18 - leap and the net will appear

niet: spring, en de volgende sprong dient zich vanzelf aan

wel: spring, en het vangnet verschijnt

p19 – citaat: Creativity is harnessing universality and making it flow through your eyes. (Peter Koestenbaum)

niet: Creativiteit brengt universaliteit in het gareel en maakt dat het door jouw ogen stroomt.

wel: Creativiteit is het inzetten van de alzijdigheid van het universum en die door jouw ogen laten stromen.

p20 – citaat: I paint not by sight but by faith. Faith gives you sight. (Amos Ferguson)

niet: Ik schilder niet op grond van zicht maar op grond van vertrouwen. Vertrouwen geeft je zicht.

wel: Ik schilder niet met mijn gezichtsvermogen, maar met vertrouwen. Vertrouwen schenkt je gezichtsvermogen.

p22: withdrawal

niet: terugtrekking of onthechting

wel: ontwenning (-sverschijnselen)

p23 a surge of energy

niet: een wolk van energie

wel: een golf van energie

p27 – citaat (gedeelte) ... the continuous thread of revelation (Eudoray Welty)

niet: de voortdurende dreiging (threat) van onthulling

wel: de doorlopende draad van openbaring

p29 – [Artist brain] likes calling a speeding GTO a wild animal: "The black howling wolf pulled into the drive-in"

niet: het noemt een voortrazende TGV een wild dier: de huilende zwarte wolf liep de drive-in binnen. Jahoor, met de trein naar de drive-in-bioscoop ;-)

wel: het noemt een Pontiac sportwagen een wild dier ...

p31 – the Creator Within

niet fout, wel lelijk: de Schepper Binnenin

wel: de Innerlijke Schepper

p34 – citaat: Experience, even for a painter, is not exclusively visual. (Walter Meigs)

niet: ervaring is, zelfs voor een schrijver ...

wel: ervaring is, zelfs voor een schilder, niet uitsluitend visueel.

p37 the new significant other

niet fout, wel lelijk: de nieuwe belangrijke ander

wel: de nieuwe vlam

p39 it is the attention to detail that stays with us

niet: het is de aandacht voor detail die in onszelf blijft

wel: het is de aandacht voor detail die ons bijblijft

WEEK 1

p43 this critical early encouragement

niet: vroege kritische bemoediging

wel: cruciale (onmisbare) vroege bemoediging

p43 the offer cautionary advice

niet: ze geven voorzichtig advies

wel: ze geven het advies om voorzichtig te zijn

p44 – citaat Nothing has a stronger influence psychologically on their environment and especially on their children than the unlived life of the parent (C.G. Jung)

niet: Niets heeft psychologisch een sterkere invloed op de omgeving en vooral op hun kinderen dan het niet-geleefde leven van ouders.

wel: Niets werkt psychisch zo sterk op de menselijke omgeving, vooral op kinderen, als het ongeleefde leven van de ouders.

p46 I am too an artist

niet: ik ben ook een kunstenaar

wel: ik ben wél een kunstenaar

p48 awkward, tentative, embarrassing

niet: naar, beproevend, hinderlijk

wel: onhandig, verkennend, gênant

WEEK 2

p65 een hele zin weggelaten:

Je eigen herstel is voor anderen de belangrijkste boodschap van hoop.

p69

figure and ground

niet: vorm en essentie

wel: figuur/achtergrond (uit de psychologie van de perceptie)

p73 ever so slightly ajar

niet: altijd precies zo op een kiertje

wel: een piepklein beetje op een kiertje

p75 ...where they all looked just the same

niet: waar alle huizen op elkaar leken

wel: waar ze er altijd hetzelfde uitzagen (in welk huis ze ook woonden)

p77 pointing down ... to the cottonwoods in the wash below. "The ponies like them for their shade."

niet: hoe ze naar beneden wees naar de katoenvelden aan de voet van de helling. Ten eerste groeit er geen katoen tussen bergen, ten tweede geeft een katoenplant niet echt genoeg schaduw voor een pony.

wel: hoe ze naar de populieren wees in de aangeslibde grond daar beneden.

WEEK 3

p86 God knows that the sky is the limit

niet: God weet dat de hemel het toppunt is

wel: de mogelijkheden zijn eindeloos, alles is mogelijk

p87

the possibility of an intelligent and responsive universe, acting and reacting in our interests

niet: een universum dat ageert en reageert ten gunste of ten detrimente van onze belangen, **JUIST NIET!** Het hele stuk gaat erover hoe het universum ons helpt!

wel: de mogelijkheid van een intelligent en ontvankelijk universum, dat handelt en reageert in onze belangen.

p89 tribal elders

niet fout, wel lelijk: tribale ouderen

wel: stamoudsten

p89 Waar Cameron het citaat over commitment correct aan Murray toeschrijft, laat de vertaler dat gewoon weg, en schrijft het ten onrechte aan [Goethe](#) toe.

"Wat je ook doen wilt, waar je ook van droomt, begin ermee.

Heldhaftigheid is machtig, briljant en magisch." (W.H. Murray)

p91 – citaat The cost of a thing is the amount of what I call life which is required to be exchanged for it, immediately or in the long run. (Henry David Thoreau)

niet: De prijs van iets noem ik de hoeveelheid leven die er in geval van ruil mee gemoeid is – hetzij direct, hetzij op lange termijn. Typisch gevalletje WARTAAL!

wel: de prijs van iets is de hoeveelheid leven die je ervoor in ruil moet geven, direct, of op termijn.

p96 ... without the benefit of a public vindication

niet: publieke goedkeuring

wel: publieke genoegdoening, wraak

p98 I secretly enjoy reading ...

niet: heimelijk hou ik van lezen (oefening, nr 12)

wel: heimelijk hou ik ervan om ... te lezen

WEEK 4

p105 if you want to work on your art, work on your life

wel: als je aan je kunst wilt werken, werk dan aan je leven. niet: aan je kunstvorm

p106 bawl your eyes out

niet: de luiken dichtdoen

wel: je ogen uit je kop jammeren

p106 seizure

niet: inbeslagneming

wel: rolberoerte

p107 - citaat It is not because things are difficult that we do not dare; it is because we do not dare that they are difficult. (Seneca)

niet: Dat we niet durven is niet omdat ze moeilijk zijn, maar omdat we het feit dat ze moeilijk zijn niet aandurven. WARTAAL!

wel: Het is niet omdat de dingen moeilijk zijn, dat we niet durven; maar omdat we niet durven, zijn ze moeilijk.

WEEK 5

p117 recovering a sense of possibility

niet fout, wel lelijk: een gevoel voor kans

wel: een gevoel voor mogelijkheden terugvinden

p119

Creative Artists Agency - Founded in 1975, CAA is one of Hollywood's top talent agencies.

p120 leap of faith

niet: vertrouwenssprong

wel: op goed geluk de sprong wagen

p120 at first, we may want faith to take the first dance class, the first step toward learning a new medium

niet: In het begin willen we misschien vertrouwen bovenaan ons cursuslijstje zetten – de eerste stap om met een nieuw medium te leren omgaan.

wel: Eerst willen we misschien het vertrouwen om een eerste dansles te nemen, of een eerste stap te zetten om met een nieuw medium te leren werken.

p120 Later, we may want the faith and the funds for further classes

niet: Later zullen we het vertrouwen en het gezonde verstand misschien willen bewaren voor cursussen voor gevorderden ...

wel: Later willen we het vertrouwen en de financiële middelen om vervolgcursussen ...

p121 gentle exploration

niet: geleidelijke exploratie

wel: zachtzinnige exploratie

p123 foot work

niet: manoeuvreren

wel: voetenwerk, grondwerk, noodzakelijke voorbereiding/oefeningen

p128 – citaat You will do foolish things, but do them with enthusiasm. (Colette)

niet: je kunt dwaze dingen doen ...

wel: je zult dwaze dingen doen, maar doe die dan met enthousiasme

p131, nr 7 ... in order to boost sales ...

niet: om de prijzen op te peppen

wel: om de verkoopcijfers op te peppen

WEEK 6

p133 I'm a believer

niet: ik ben een gelover

wel: ik ben gelovig

p133 pursue our art

niet: onze kunstvorm volgen

wel: ons met kunst bezighouden

p134 So if I try to be an actress, I will end up slinging hash.

niet: Ik probeer dus toneel te spelen en zal straks wel aan de hash verslaafd zijn

wel: Als ik probeer toneel te spelen eindig ik nog als patatbakker (bediende in een eettent, letterlijk: opgewarmde klikkies op borden smijten)

p136 Making art begins with making hay while the sun shines.

niet: hooibergen maken als de zon schijnt.

wel: het ijzer smeden als het heet is.

p136 this seems extravagant, but so is God.

niet: Dit lijkt buitensporig maar zo is God.

wel: Dit lijkt buitensporig, maar dat is God óók.

WEEK 7

p149 We've all heard that the unexamined life is not worth living, but consider too that the un-lived life is not worth examining.

in de vertaling is "bedenk ook..." weggelaten, waardoor het lijkt alsof die omkering ook van Plato is.

p150 as actors, we tend to allow ourselves to be typecast rather than working to expand our range

niet: als acteur willen we meteen een karakterrol krijgen

wel: als acteur blijven we (voor de veiligheid) altijd hetzelfde typetje spelen

p152 – citaat Shoot for the moon, even if you miss it you will land among the stars (Les Brown)

niet: jaag op de maan (ren erachteraan door het bosch! Uhhuh.)

wel: mik op de maan, zelfs als je mist beland je tussen de sterren.

p153 a greener and more verdant future

niet: een groenere toekomst vol gras

wel: een groenere, grazigere toekomst (grazige weiden, vruchtbaar, groeiend en bloeiend).

WEEK 8

p170 "I'm too old" is an evasive tactic. It is always used to avoid facing fear.

niet: een tactiek om angst te vermijden

wel: een ontwijkende tactiek om onze angst niet onder ogen te hoeven zien

p170 we disparage our oldtimers but allow them the right to be a little crazy

niet: daarin ontmoedigen we onze oudere medemens maar die mag van ons wel een beetje gek doen

wel: we kijken neer op onze oudjes, maar ze mogen best een beetje gek doen

p171 You can't learn to act

niet: je kunt niet leren wat dan ook te doen

wel: je kunt niet leren acteren (toneelspelen)

p173 filling the form

niet: de vorm vullen. Welke vorm? Waarmee?

wel: stap voor stap het formulier invullen

p173 All too often, when people look to having a more creative life, they hold an unspoken and often unacknowledged expectation, or fear, that they will be abandoning life as they know it.

niet: Maar al te vaak als mensen op zoek zijn naar een creatievere manier van leven, houden ze daarover een onuitgesproken en vaak onbewuste verwachting op na, of zijn ze heimelijk bang het leven dat hun vertrouwd is kwijt te raken.

wel: Vaak hebben mensen die op zoek zijn naar een creatievere manier van leven de onuitgesproken of niet erkende verwachting, of angst, dat ze hun leven op de kop zullen zetten.

p176 lowgrade pain

niet: onnodige pijn

wel: zeurende pijn

p 176 [an actress made herself] available to work and to workshop writer's materials

niet: altijd beschikbaar voor werk en schrijversworkshops

wel: altijd beschikbaar voor werk, en om te werken met materiaal uit schrijversworkshops

p177 Children may be told that they can't do anything or, equally damaging, be told they should be able to do absolutely anything with ease.

niet: Kinderen wordt verteld dat ze niets goed kunnen doen, of erger nog, dat ze alles volmaakt zouden moeten kunnen doen

wel : ... of, net zo erg, met gemak ...

p178, nr 17 when people say I have talent

niet fout, wel lelijk: dat ik begaafd ben

wel: dat ik talent heb

p180, nr 1 Name your dream. That's right. Write it down. In a perfect world ...

niet: Benoem je droomwens. Ja dat is goed. Schrijf die op. De wereld zou voor mij volmaakt zijn als ...

wel: Benoem je droomwens. Ja, echt! Schrijf hem op. In het ideale geval zou ik ...

WEEK 9

p186 a play date with our artist child

niet: een afspraak voor een partijtje

wel: een speelafsprakenje

de reis is altijd de enige aankomst, oftewel het doel van reizen is reizen, niet de bestemming

p186 creative U-turns

niet: creatieve omwegen

wel: een U-bocht maken, rechtsomkeert maken

p188 addicted to sympathy

niet: verslaafd aan sympathie
wel: verslaafd aan medelijden
p188 an artistic U-turn arrives on a sudden wave of indifference
niet: een artistieke ommezwaai is vaak het gevolg van een golf van onverschilligheid
wel: de artistieke ommezwaai komt vaak binnen op een golf van onverschilligheid
p192 I am too the best
niet: ik ben ook de beste
wel: ik ben toch lekker wél de beste
p194 give yourself credit
niet: geef jezelf de kans
wel: PRIJS jezelf (2x)

WEEK 10

p 197 dangers of the trail
niet: gevaren van het spoor
wel: gevaren onderweg
p203 workaholism is a process addiction
niet: werkverslaving is een verslavingsproces
wel: werkverslaving is een procesverslaving (geen substantieverslaving)
p203 it is useful to set a bottom line
niet: een soort moraal van het verhaal te schetsen
wel: de uiterste grens vaststellen, 'tot hier en niet verder'
p204 workaholism is a block, not a building block
niet: werkverslaving is een steen, maar geen bouwsteen
wel: werkverslaving is een molensteen, geen bouwsteen (letterlijk: een blokkade)
p205 we go through the motions
niet: we gaan door het hele proces heen
wel: we doen het op de automatische piloot (nl. Morning Pages schrijven)
p206 to write is to right things
niet: schrijven is dingen rechtvaardigen
wel: schrijven betekent dingen rechtzetten
p206 voor de laatste alinea ontbreekt een complete, belangrijke alinea:
het doel van het werk is het werk. Roem verandert je kijk daarop. Acteren gaat opeens niet meer over acteren maar over een beroemd acteur worden. Schrijven gaat opeens over een beroemd schrijver worden.
p206 ...erode our joy at another's accomplishments
niet: ... onze blijdschap over nieuw werk aanvreet
wel: ... onze blijdschap over andermans werk
p207 fame is really a shortcut for selfapproval
niet: roem is gewoon de korte weg naar zelfwaardering
wel: we denken dat roem een kortere weg is naar zelfwaardering (maar zo werkt het niet)
p209 define our own creativity in terms of someone else's
niet: onze eigen creativiteit definiëren in vergelijkende termen
wel: onze eigen creativiteit definiëren in vergelijking tot die van iemand anders
p210 ... to quickly winnow out whatever doesn't seem like a winning idea
niet: alles wat geen winnend idee lijkt uit te wassen en uit te bannen
wel: alles wat geen winnend idee lijkt, er snel uit te schiften
p211 we call these folded slips the deadlies
niet: We noemen die Sinterklaaslootjes de doodsvijanden – dingen die je al helemaal niet voor Sinterklaas zou vragen maar die je toch kunnen kwellen. (staat nergens in de tekst)
wel: we noemen die lootjes de doodsvijanden. Punt.
p212, nr 4 the bottom line

niet: moraal van het verhaal
wel: de uiterste grens

WEEK 11

p181 – citaat The job of the artist is always to deepen the mystery. (Francis Bacon)
niet fout, wel lelijk: het werk van de kunstenaar is altijd het mysterie te intensiveren.

wel: Het is aan de kunstenaar om altijd het mysterie te verdiepen.

p219 It is my experience that we reach plateaus of creative attainment only to have a certain restlessness set in

niet: Mijn eigen ervaring is dat we af en toe een bepaalde creatieve hoogte om vervolgens weer bevangen te worden door een soort rusteloosheid [sic]

wel: Mijn ervaring is dat als we een bepaald creatief plateau bereiken, er zich direct een bepaalde rusteloosheid aandient.

p219 zin ontbreekt aan 1 na laatste alinea, na ... opnieuw beginnen:

the stringent requirement of a sustained creative life is the humility to start again, to begin anew.

Voor een duurzaam creatief leven is de nederigheid om steeds weer opnieuw te beginnen een eerste vereiste.

p219 when the wheel turns

niet: niet als hij almaar doorgaat

wel: als het zover is dat ...

p220 we can at least be willing

niet: we kunnen eerlijker afwegingen maken waardoor we misschien tot zoiets bereid worden

wel: we kunnen het ons op z'n minst voornemen

p220 invested in the outer trappings of a career

niet: verstrikt in de uiterlijke valkuilen van een carrière

wel: zolang we belang hechten aan het uiterlijk vertoon, de zichtbare luxe van een carrière

p221 artistieke materiaalmoetheid heeft de vertaler helemaal zelf verzonnen

p224 she remembers riding alone [on her bicycle] along Route 22

niet: ze herinnert zich hoe ze op de A2 reed, want je fietst dus niet op de A2, route 22 is een van de oude snelwegen door Amerika

p226 an ornately inlaid marble foyer

niet: een open haard met een rijk geornamenteerde schoorsteenmantel

wel: een rijk met inlegwerk versierde marmeren hal

p226 visual delights

niet: visuele pronkstukken

wel: visueel snoepgoed, lekkere hapjes

p227 elements that feel holy and happy to us

niet: dingen die voor ons heel en gelukkig makend zijn

wel: die voor ons heil en geluk uitstralen (holy = heilig)

WEEK 12

p232 each of us has an inner dream that we can unfold if we just have the courage to admit what it is.

niet: allemaal hebben we een innerlijke droom die we kunnen verwezenlijken – of eigenlijk: die we zich kunnen laten ontvouwen – als we gewoon de moed hebben de droom te erkennen en te benoemen.

wel: allemaal hebben we een innerlijke droom die we kunnen ontvouwen als we maar de moed hebben hem te erkennen.

p232 And the faith to trust our own admission.

niet: en vervolgens het vertrouwen te hebben op grond van onze eigen erkenning stappen te ondernemen

wel: En vertrouwen te hebben in die erkenning, dus: erop vertrouwen dat je zelf weet wat je wilt.
p 234 Let [the ideas] form on the roof of our consciousness. Let them hit the page in droplets.
niet: laat ze op het dak van ons bewustzijn vorm krijgen. Laat ze het papier waarop we schrijven of het doek waarop we schilderen druppelsgewijs doordrenken.
wel: Laat ze vormen (als condensdruppels) tegen het dak van ons bewustzijn. Laat ze neerdruppelen op de bladzij.
p234 it is often difficult for us to cultivate forms of creativity that do not directly serve us or our career goals.
niet: ... het is moeilijk creatieve vormen te cultiveren ...
wel: ... het is moeilijk vormen van creativiteit te ontwikkelen ...
p234 creativity must be freed from the narrow parameters of capital A art ...
niet: creativiteit moet worden bevrijd van de bekrompen beperkingen van Kunst met een grote K
wel: ... bevrijd van de beperkende definities van Kunst ...
p236 we post a silly card on our office board
niet: we zetten een idioot plaatje op ons kantoorbureau
wel: we hangen een gek plaatje op het mededelingenbord op kantoor.
p239 the first rule of magic is self-containment
niet: de eerste regel van magie is onafhankelijkheid
wel: de belangrijkste regel van magie (en van het beoefenen van kunst) is "containment," letterlijk "het binnenhouden," er niet over praten.

The Artist's Way ;Vind je eigen inspiratie / Julia Cameron –
[vert. uit het Engels door Gerdie Brongers] / – Zeist: Indigo
Vertaling van: *The Artist's Way. A Spiritual Path to Higher Creativity.*
New York: Jeremy P. Tarcher/Putnam
ISBN 978 90 6038 482 4
NUR 720/770
Trefwoord: creativiteit

Vertaling: Gerdie Brongers
Vertaalherziening: Hella Kuipers
Omslagontwerp: SPATIE (puntspatie)
Afbeelding omslag: Nagasawa Kosetsu (1754-1799), *Kraanvogels rond de berg Fuji*
Indigo is een imprint van Uitgeverij Christoffor
Nederlandse rechten: Uitgeverij Christoffor, Zeist 2002
© 1992 Julia Cameron

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.